

IN MEMORIAM

O. Mijo Škvorc DI

pomoćni biskup zagrebački

Dne 15. veljače ove godine, 1989, preminuo je u Zagrebu o. Mijo Škvorc DI, pomoćni biskup zagrebački. *Obnovljeni Život* želi se ovim malim zapisom oprostiti od svojega nekadašnjeg suradnika i utjecajnog djelatnika u našoj Crkvi.

O. Mijo Škvorc rođen je u Ruševcu (okolica Križevaca) 1. rujna 1919, isusovac postaje 1938, svećenik od 1948, a pomoćni je biskup zagrebački od 1970. Dok je još bio student na Filozofskom institutu DI u Zagrebu, god. 1941. izišli su u časopisu *Život* neki njegovi prikazi knjiga, a sljedeće godine, 1942, prvi članci. U *Obnovljenom Životu* izišao je njegov posljednji tekst godine 1982.

No revija Život odnosno *Obnovljeni Život* duguje dragom pokojniku zahvalnost ne samo za te tiskane tekstove nego i za one nezabilježene oblike suradnje brojnim i pronicavim poticajima i sugestijama što ih je upravo on godinama davao. Ovi skromni reci tek su mala zahvalnost za tu njegovu vrlo vrijednu suradnju.

O. Mijo Škvorc nesumnjivo je bio intelektualac visokog dometa. Je li to bila njegova najznačajnija crta? Gotovo bih se usudio reći da je on usto bio još više čovjek velika srca. I to je veliko srce vrlo intenzivno ljubilo Boga — Trojedinoga i Utjelovljenoga — ljubilo je Presvetu Djevicu Bogorodicu, ljubilo je Kristovu crkvu, ljubilo je hrvatski narod uvijek i svagdje. Ta četverostruka ljubav je bila žarka, etički uravnotežena, psihološki skladna, jaka kao vulkan. Ta se ljubav nije dala ničim sputati. Dvije godine strogoga zatvora bile su prigoda za primjenu — i time produbljenje — kršćanskoga stava i onda kada je teško, primjena u svim smjerovima kršćanskog života.

Ljubav koja je jaka kao vulkan ne zaustavlja se lako na bilo čemu što je već postignuto, bilo da je riječ o stanju koje je upravo ostvareno, bilo da je riječ o izrađenim nacrtima za daljni rad. Tu bi mogao biti izvor onih poticajnih impulsa koje su od vremena do vremena doživljavali uz oca Miju oni koji su mu bili blizu. U takvim slučajevima intenzivna misao na Boga pokazivala je put i davala potrebnu snagu.

Čovjek takvih dimenzija bio je kao stvoren za one naše pastoralne prilike i neprilike koje je Crkva kod nas proživljavala tako od otprilike godine 1950. Naime, u onih prvih nekoliko poratnih godina odnos države prema Crkvi dobio je svoj više—manje ustaljen lik, prilično različit od onoga prije rata. Ostali smo gotovo posve bez apostolata tiskanom riječi. Ostali smo bez katoličkih organizacija. Pristup Crkvi u javni život bio je dokinut. Utjecaj na buduće naraštaje bio je često zaprečivan. Onih smo se godina osjećali u mogućnostima svoga apostolskog djelovanja otprilike nekako kao oni stari samostanci iz srednjega vijeka kad su rukom prepisivali djela baštinjene kulture. Nisu imali tiskarskih strojeva, nisu imali pomoći današnje tehnike; za prenošenje kulture knjigom njihove su mogućnosti bile sasvim skućene. A znali su da imaju u svojim rukama veliko blago, pa nisu žalili truda ne samo da se to blago sačuva nego i da se drugima omogućí pristup do njega i služenje njime. I uspjeli su — hvala Bogu! O. Mijo Škvorc bio je čovjek vjere, jake vjere, takve koju je on doživljavao — u pomanjkanju boljega izraza — kao nešto »opipljivo«, doslovce stvarno. Prema sjećanju navodim ovu rečenicu iz jedne njegove pripovijedi (mislim da je tom zgodom govorio svećenicima): »Mi nemamo silu i moć, ali mi imamo Euharistiju!« Volio je Isusa Krista — stvarnoga Isusa Krista! — osjećao se Njegovim svećenikom, te time i odgovornim za ono što je Gospod donio ljudskom rodu svih vremena, pa tako i Hrvatskoj ovoga našeg vremena. A sve je to u njega bilo bez jednostranosti, bez isključivosti, uz duboko i iskreno razumijevanje za ono što njegov bližnji doživljava. I kakav je samo domet doživio taj njegov iskren, ničim izvanckvenim nenatrunjen apostolat, naročito među studentima, odnosno općenito među intelektualcima!

Kad su se prilike djelomice promijenile i kad je moglo doći do suvremenog dijaloga, upravo je o. Škvorc u tom lijepom radu imao važan udio.

No nije o. Škvorc postao neki »gospodski« svećenik. Spremno i zauzeto išao je i po seoskim župama. O Uskrsu 1953. bio je u župi Davor (na Savi, blizu granice zagrebačke nadbiskupije prema đakovačkoj biskupiji). Vratio se kući radosan i pun najljepših dojmova. No našao se poslije netko, ne iz sela Davora, koji je protiv oca Škvorca spremio optužbu da je ondje bunio narod. Ta primitivna optužba bila je primitivno i spremljena i nije se mogla dokazati na sudu. Kada danas čitamo tekst presude, udara u oči kako je taj oslobađajući dio primjetno pozornije obrađen negoli sudska interpretacija izvadaka iz Škvorčevih propovijedi. Za one koji će kasnije pisati povijest bit će zanimljivo također ono što je svom iskazu dodao svjedok optužnice, onaj koji je bio jedini oslonac tog njenog neprihvaćenog dijela. Potužio se — i nepitan — kako je njima u provinciji, na terenu, teško kada dođu oni pro-

povjednici iz Zagreba. Poslije, naime, seljaci govore da oni koji su tu bili, znadu što prema zakonu smiju, i, rekao je taj svjedok o sebi i sebi sličnima, da oni onda imaju mnogo teškoća da taj utjecaj nadvladaju. Tada je konkretno bila riječ o ocu Miji Škvorcu. No na tu primjedbu nije reagirao nijedan član vijeća petorice, ni zastupnik optužnice, ni odvjetnik.

»Vrijeme gradi, vrijeme razgrađuje«. U Zagrebu počinje izlaziti *Glas s Koncila* (poslije je izostavljen onaj »s« u naslovu časopisa). Dakako da se i o. Mijo našao ondje. Mijenjaju se mogućnosti rada, mijenjaju se potrebe duša, mijenjaju se službe i dužnosti o. Mije, ali se ne mijenjaju njegova ljubav prema Bogu — Trojstvenom i Utjelovljenom — prema Presvetoj Djevici Bogorodici, prema Crkvi, prema svakome čovjeku, prema hrvatskome narodu. Takav je ostao do kraja života. Takvoga o. Miju poznajemo još i u onom nedavnom nizu članaka o dragoj Gospi u *Glasu Koncila*. Takvoga nalazimo u njegovu velikom djelu *Vjera i nevjera*, kao i u nedavno izišloj knjizi *Jeruzalem ili Antiohija*. (Kao da je naslućivao skori svršetak, pa je požurio tiskanje te druge knjige, i tako su izostala neka cizeliranja, koja u prvoj knjizi, na sreću nisu izostala).

Bog, za koga je o. Mijo Škvorc, pomoćni biskup zagrebački, živio, pozvao ga je k sebi. Tu se smirio taj plemeniti i neumorni radnik, tu se njegova žarka ljubav susrela sa svojim Izvorom, Smislom i Uvirom. Čovjek koji je proživio takav život nije morao biti pri svršetku u nedoumici ni zašto je *živio*, ni zašto je *tako* živio.

Mi dragom preminulom prijatelju velimo na rastanku ne samo »Zbogom!« nego i »Doviđenja!« A nebeskom smo Ocu zahvalni što nam ga je dao.

Nebeski Otac bit će mu vječni pokoj i svjetlost vječna.

Miljenko Belić